

Сидоренко Т.В.,

кандидат наук з соціальних комунікацій,
доцент з наказу кафедри інформаційної,
бібліотечної та архівної справи

ВП «МФКНУКиМ»,

м. Миколаїв

КОМУНІКАЦІЇ В СУЧАСНОМУ БІБЛІОТЕЧНОМУ ПРОСТОРИ

Глобальні трансформації сучасного світу здійснили свій вплив і на бібліотеки, які займають одне з ключових позицій в інформаційній структурі суспільства. Виступаючи соціальним інститутом, бібліотека зазнає величезних змін, які, зокрема, змінюють бібліотечний простір, завдання, функції бібліотек, форми соціокультурної діяльності, бібліотечні ресурси, працівників бібліотеки.

Відзначимо, що бібліотечний простір являє собою комплекс професійних компонентів, що формують сучасну бібліотеку як соціально-комунікативну установу, центр соціальнокомунікаційної діяльності. Бібліотечний простір містить професійний простір (компетенції бібліотекарів, їхню готовність до впровадження інновацій тощо); інформаційний простір (інформаційно-ресурсну базу бібліотеки); фізичний простір (створення комфортних умов для користувачів, бібліотечний інтер'єр, зонування бібліотечного простору). Питання комунікацій у бібліотечному просторі досліджували Н. Грабар, І. Давидова, Н. Каліберда, В. Ільганаєва, О. Мар'їна, А. Струнгар, Г. Шемаєва та ін.

Змінюються комунікації сучасного бібліотечного простору. Бібліотека має рухатися до активізації соціокультурної діяльності, розвиватися як центр креативних проєктів, зустрічей і комунікацій. «Книгозбірням потрібно не лише забезпечувати максимальний обсяг інформації з вільним і рівним доступом до неї, а створювати комфортне інтелектуальне середовище, здатне залучати і виховувати нові покоління читачів» [7, с. 20].

Бібліотека створює для користувачів нове поле вибору інформації, організує інформаційно-комунікаційне середовище, що сприяє творчому розвитку людини. Визначаючи особливості комунікації в сучасному бібліотечному просторі, необхідно відзначити, що бібліотека є простором спілкування з багаторічним досвідом даного феномену. Сучасна бібліотека в період розвитку комунікаційного суспільства повинна створювати комунікативно-орієнтований простір, що спонукав би користувача до неформального спілкування з працівниками бібліотеки, іншими користувачами, із запрошеними фахівцями з різних сфер діяльності (науковцями, акторами, лікарями, працівниками ІТ-компаній, музикантами, краєзнавцями тощо) та власне з документами (книгами, електронними документами, виставками документів із архівних та музейних фондів).

Грабар Н. у своїй монографії відзначає, що «комунікація спирається на надзвичайно важливі цілі – взаємопорозуміння і взаємодію та могутній мотив – потребу в соціалізації [2, с. 14], яка являє собою процес в передачі суспільством соціального історичного досвіду, символів, цінностей і норм, а також засвоєння їх індивідом. Отже, бібліотекар безпосередньо бере участь у соціалізації, залучаючи людей до цінностей культури, стає публічною людиною, яка спілкується.

У сучасній моделі суспільства знань в бібліотеці повинно поєднуватися традиційне бібліотечне обслуговування і сервіси електронної бібліотеки. Серед нових підходів до розвитку бібліотечної справи та, зокрема, комунікацій у бібліотечному просторі, фахівці називають синергетичний підхід [4,7], який полягає у розвитку бібліотеки через надходження до неї зовнішньої інформації та готовності її співробітників до обумовлених новою інформацією трансформаційних процесів.

Значимими у сучасному бібліотечному просторі є віртуальні комунікації [5,6]. Змінилися формати комунікацій у зв'язку із засвоєнням нових інформаційно-комунікаційних технологій: використання електронної пошти, скайпу, Інтернет, сайтів бібліотек, блогів, соціальних мереж, вебінарів та ін. Ці формати, безумовно, мають свої переваги, але поряд з цим, дослідники визначають, що бібліотекам характерна інерційна адаптація до використання розмаїття форм віртуальної комунікації, пояснюючи це професійним консерватизмом, складністю технологічних і організаційних інновацій, психологічними чинниками, складом працівників бібліотек, їх рівнем освіти та підготовки до таких змін.

На думку О. Мар'їної, адаптація бібліотек до цифрового медіасередовища стає необхідністю та шансом, який потрібно реалізувати системно і в стислі терміни, керуючись при цьому не тільки технологічною та економічною доцільністю, але і соціальною значимістю бібліотечно-інформаційної сфери діяльності в умовах розширення інформаційного простору [6]. Вона наголошує, що перед бібліотечним співтовариством постає завдання створити нові умови комунікації, які служили б цілям розуміння, орієнтації та розваги окремих користувачів. Бібліотекам, бажаючим вступити в віртуальний цифровий простір, важливо сформувати стратегію розвитку «свого» нового комунікаційного середовища: змінити орієнтацію діяльності в медіа середовищі по створенню контенту на дослідження інформаційних потреб користувачів; позиціонувати себе як надійне та безпечне джерело інформації, використовуючи для цього всі продукти та послуги, здатні запропонувати аудиторії більш глибоку і цікаву концепцію самореалізації.

Найбільшого поширення у бібліотеках набувають нові технології та форми електронного інформаційного обслуговування користувачів, основним завданням яких є забезпечення наукових, освітніх, культурних потреб споживачів інформації шляхом підготовки та представлення на бібліотечних веб-сайтах матеріалів науково-інформаційного, довідкового, тематичного,

консультаційного, науково-методичного характеру. У НБУВ на основі спеціальних програмно-технологічних розробок, для вирішення багатоаспектних завдань, пов'язаних з оптимізацією інформаційного обслуговування, започатковано комплекс електронних послуг, – інформаційно-бібліографічний сервіс «Віртуальна довідка»; інформаційний ресурс «Тематичний інтернет-навігатор»; інформаційний ресурс «Джерела наукової інформації»; інформаційний ресурс «Наукові реферативні огляди» [3]. Також слід відзначити, що в бібліотеках створюються багаторівневі моделі з зонами роботи, відпочинку, форми мерчандайзингу, що також активно впливає на комунікації в бібліотеках. Забезпечення більш широкого використання сучасних інформаційних та телекомунікаційних технологій у бібліотеках дасть їм змогу підвищити суспільний статус, розширити свої функції як за рахунок забезпечення доступу до інформації, так і організації віртуального спілкування читачів у світовому інформаційному просторі [1].

На сучасному етапі суспільні трансформації впливають на бібліотеки настільки рішуче, що змінюють не лише всю систему бібліотечної роботи і бібліотечних ресурсів, але й вперше ставлять питання про «межі» бібліотечного простору і самих основ існування традиційних бібліотек та їхніх функцій. Визначені вектори розвитку сучасної бібліотеки: бібліотека – центр культурних комунікацій та безперервної освіти; бібліотека – центр нових інформаційних технологій; бібліотека – центр суспільного життя громади; бібліотека – відкритий комфортний простір для місцевої громади.

Отже, сучасні бібліотеки покликані створювати гармонійний комунікаційний простір для суспільної взаємодії, формування активних громадян та ціннісних орієнтирів суспільства, активно включатися у процеси економічного і соціального розвитку місцевих громад. Користувач повинен бачити в бібліотеці співзвучний часу інформаційний центр.

Список використаних джерел:

1. Бібліотечний простір – реальний та віртуальний [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://lib.kherson.ua/bibliotechniy-prostir--realniy-ta-virtualniy.htm>. – Назва з екрана.
2. Грабар, Н. Г. Спілкування в бібліотеці: теоретико-методологічний аналіз : монографія / Н. Г. Грабар. – Харків : Майдан, 2014. – 354 с.
3. Каліберда, Н. Ю. Бібліотечні послуги в електронному середовищі наукової бібліотеки / Н. Ю. Каліберда. – Режим доступу: <http://conference.nbu.gov.ua/report/view/id/928>. – Заголовок з екрана.
4. Костенко, Л. Й. Звіт про роботу секції «Стратегії технологічної модернізації наукових бібліотек» / Л. Й. Струнгар, Т. В. Симоненко // Міжнародна наукова конференція «Інноваційна модель наукової бібліотеки». – Режим доступу: http://www.nbu.gov.ua/new/12kiev/sek2_zvit.html - Заголовок з екрана.

5. Макеєва, І. І. Бібліотечний блог як інструмент інтернет-комунікації / І. І. Макеєва // Бібліотеки і суспільство: рух у часі і просторі, II наук.-практ. інтернет-конференція, Харків, НБ ХНМУ, 23-24 жовтня 2016 року. – Режим доступу:

<http://repo.knmu.edu.ua/bitstream/123456789/13984/1/%D0%9C%D0%B0%D0%BA%D0%B5%D0%B5%D0%B2%D0%B0.pdf>. – Заголовок з екрана.

6. Мар'їна О. Ю. Адаптація бібліотек до цифрового простору: переосмислення соціальних змін / О. Ю. Мар'їна. – Режим доступу: <http://conference.nbuv.gov.ua/report/view/id/916>. – Заголовок з екрана.

7. Струнгар, А.. Комунікація в бібліотечному просторі : синергетичний аспект / А. Струнгар // Вісник Кн. палати. – 2013. – №2. – С. 19-21.

Соловійов В. А.,

кандидат педагогічних наук,
в.о. професора кафедри музичного
мистецтва ВП «МФ КНУКіМ»,
м. Миколаїв

ДИРИГЕНТСЬКО-ХОРОВЕ ВИКОНАВСТВО ЯК ПРАКСЕОЛОГІЧНА СПРЯМОВАНІСТЬ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНЬОГО КЕРІВНИКА ХОРОВОГО КОЛЕКТИВА

Сьогодні в галузі освіти надзвичайною актуальністю є проблема підготовки висококваліфікованого керівника творчого колектива. На жаль, сучасна молодь не завжди шанує гуманістичні ідеали, які пропагуються високохудожніми творами музичного мистецтва. Справитися з цією ситуацією може лише добре підготовлений керівник творчого колективу. Йому формуванню музичної культури у майбутніх фахівців шляхом сучасної мистецької освіти має надаватися особлива увага.

На якість професійної музичної освіти, а саме на рівень фахових знань та індивідуальних мистецьких потреб студентів-музикантів впливає формування практичних вмінь та теоретичних знань у процесі вивчення музичних дисциплін. «Хорове диригування» є однією з провідних дисциплін підготовки сучасного керівника творчого колектива, а інтерпретаційний аспект диригентсько-хорового виконавства – один з основних унікальних явищ музичної культури, який здатен впливати на професійне формування кваліфікованого керівника хорового колективу. Це явище музичної культури ми спробуємо дослідити як мануальне моделювання образного задуму хормейстера.

Слід зазначити, що на сьогодні першочерговим постає питання визначення істинної природи мистецтва диригування хором, його сутності,